

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ויגש

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק ג
(תרגום הפשי)

יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים וחמש לבריאה
שנת שבעים וחמש לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

לזכות

הרה"ת השליח ר' ארי' הלוי בן חי' רחל שיחי' לאנג
ליום הולדתו, כ"ח כסלו - נר ד' דחנוכה ה'תשפ"ה
לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק
ומתוך בריאות הנכונה ונחת חסידותי מיו"ח שי'
ולשנת ברכה והצלחה בגו"ר ובפרט בהשליחות העיקרית
להכין את העולם לקבל פני משיח צדקינו
מתוך בני חיי ומזוני וכולם רוויחא
שמחה ומנוחת הנפש והגוף

*

לזכות

הת' השליח יעקב יצחק הלוי שיחי' לאנג
ליום הולדתו, ב' טבת - זאת חנוכה ה'תשפ"ה
לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק
ומתוך בריאות הנכונה ולשנת ברכה והצלחה בגו"ר
ויה"ר שיגדל להיות חסיד ירא שמים
ולמדן לנח"ר כ"ק אדמו"ר מה"מ

*

נדפס ע"י הוריו השלוחים

הרה"ת ר' ארי' הלוי וזוגתו מרת דבורה לאה שיחי' לאנג

היי שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner
In Spreading *Inyonei Moshiach U'geulah!!!*
To Dedicate This Publication
In Honor Of Your Family Or A Loved Ones
For More Info. Call:
(718) 753-6844 or (323) 934-7095
or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>
To DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

כפי שדברו ועוררו כמה פעמים לאחרונה – שע"פ הודעת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, כבר סיימו את כל ההכנות לגאולה, וכעת צריכים רק להמשיך את הגאולה בפועל בגשמיות וחומריות העולם (חומריות שנעשית לגשמיות), בגלוי לעיני בשר.

... היום צריך רק לפקוח את העיניים, ואזי יראו איך שכל העולם תובע שכל יהודי יהי' כבר בהמעמד ומצב דגאולה האמיתית והשלימה.

ויש לומר, שזה גופא הוא הטעם לכך שרואים כיום איך שיהודים יכולים לעמוד בעניני היהודים עם כל התוקף והבעלות [הבעה"ב'תישקייט] גם על אוה"ע – ואין הדבר תלוי אלא ברצונם – דכיון שעומדים מיד לפני הגאולה, שבה יתגלה בפועל כיצד "ודוד עבדי נשיא להם לעולם"¹, "וידעו הגוים כי אני ה'"² – לכן זה משתקף בפועל במצב של דורנו, כהכנה המוליכה ישירות לגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

ולהוסיף, שזה מרומז גם ב"ויגש אליו יהודה", שיחד עם הסיוע של תוקף העבודה של יוסף שבדורנו – כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, יש גם את ה"ויגש אליו יהודה", משיח שיבוא בקרוב ממש, "ודוד עבדי נשיא להם לעולם", שבא בסיוע ונתנית כח מיוסף (שבדורנו), "כמוך כפרעה"³, (פרעה דקדושה) ד"אתפריעו ואתגליין מיני' כל נהורין"⁴.

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית! האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב וכתובתו: <http://www.mosbiach.net/blind> יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

ברכוש גדול" – "שלא יאמר אותו צדיק⁵ – אברהם (אבינו), ועבדום וענו אותם קיים בהם, ואחרי כן יצאו ברכוש גדול לא קיים בהם".

לכאורה אינו מובן: כשאדם נמצא בגלות, ובפרט בגלות קשה ומרה כזו כגלות מצרים, הרי ודאי יוותר על הרווח, ובלבד שייצא מיד מהגלות. כמו שאומרת הגמרא⁶, שבני ישראל אכן טענו (כשאמר להם הקב"ה: "וישאלו גו'"): "ולואי שנצא מעצמנו", ומביאה שם הגמרא "משל לאדם שהיה חבוש בבית האסורים והיו אומרים לו בני אדם: מוציאים אותך למחר מבית האסורים ונותנים לך ממון הרבה, ואומר להם: בבקשה מכם, הוציאוני היום ואיני מבקש כלום". אם כן, כיצד עיכב הקב"ה את ישראל זמן מסויים בגלות כדי לקיים הבטחת "יצאו ברכוש גדול"? גם אינו מובן טעם הגמרא, "שלא יאמר אותו צדיק וכו'": שהרי ודאי גם אברהם אבינו היה מוותר על ה"רכוש גדול", ובלבד שבניו יצאו ככל המוקדם מהגלות.

לפיכך בהכרח לומר, שלולא הרכוש גדול שיצאו עמו ישראל ממצרים לא היתה נשלמת כוונת ותכלית ביאתם לגלות מצרים, שכן כוונת הגלות היתה – "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול"^{6*}.

וכדי להשלים כוונה זו של גלות מצרים היה צריך יוסף להיות תחילה שליט על כל מצרים, ועל ידי כך היתה לו האפשרות לאסוף תחת ידו את עושר כל הארצות – "וילקט יוסף את כל הכסף" – כל כסף וזהב שבעולם⁷ כדי שיתקיים אחר כך "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול".

(5) ברכות ט, ס"א. הובא ברש"י שמות יא, ב.
(6) שם ט, ב.
(6*) ראה גם להלן פ' ויחי ופ' בא.
(7) בראשית מז, יד. פסחים קיט, א.

א. בשעה שנתוודע יוסף אל אחיו אמר להם: "וישאלנו אלקים לפניכם לשום לכם שארית בארץ ולהחיות לכם לפליטה גדולה ועתה לא אתם שלחתם אתי הנה כי האלקים וישימיני וגו' ומושל בכל ארץ מצרים" ומיד לאחר מכן ציווה עליהם למסור ליעקב: "שמני אלקים לאדון לכל מצרים", ולכן: "רדה אלי אל תעמוד".

מזה מובן, שירידת יעקב ובניו לגלות מצרים נעוצה היתה בכך, שיוסף היה מושל ואדון לכל מצרים. כלומר, שיוסף לא רק סיפר כיצד הובילה ההשגחה פרטית לכך שמכירת יוסף תהא טיבה לביאתם למצרים, כי אם גם רמז להם, שעל ידי זה שהקב"ה שמו למושל מצרים, כבר יכול להתקיים ה"רדה וגו', וכוונת גלות מצרים, ניתנת כבר לביצוע.

ב. והביאור בזה בפשטות:

כשהודיע הקב"ה לאברהם אבינו בברית בין הבתרים, שבניו ירדו לגלות (מצרים), הבטיחו²: "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול", משמעות הבטחה זו אינה רק תמורה כנגד הייסורים של "ועבדום וענו אותם", אלא יותר מכך: תכלית כוונת הליכתם לגלות מצרים היתה ביציאתם "ברכוש גדול".

ראיה לדבר: אחד הטעמים³ למכת חושך שהביא הקב"ה על מצרים הוא כדי שבעת החושך ויכלו בני ישראל לבדוק ולמצוא את הכלים היקרים של המצריים, שעל ידי זה יוכלו בני ישראל לקיים את הציווי⁴ "וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב", כדי שיקויים ה"ואחרי כן יצאו

(1) בראשית מה, ז"ט.
(2) בראשית טז, יג"ד.
(3) רש"י שמות י, כב. וראה שמו"ר פי"ד, ג.
(4) שמות יא, ב.

ג.ו.

ווי גערעדט און מערר געווען כמה פעמים לאחרונה – אַז לויט דער הודעה פון כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, האָט מען שוין פאַרענדיקט אַלע הכנות צו דער גאולה, און איצטער דאַרף מען נאָר ממשיך זיין די גאולה בפועל אין גשמיות וחומריות העולם (חומריות וואָס ווערט איבערגעמאַכט אויף גשמיות), בגלוי לעיני בשר.

. . . היינט דאַרף מען נאָר אויפגעפּענען די אויגן, וועט מען זען ווי די גאַנצע וועלט מאָנט אַז יעדער איד זאָל שוין שטיין אין דעם מעמד ומצב פון גאולה האמיתית והשלימה.

ויש לומר, אַז דאָס גופא איז דער טעם פאַרוואס מ'זעט היינט ווי אידן קענען שטיין בעיני היהודים מיטן גאַנצן תוקף און בעה"ב'ישקייט אויך אויף אוה"ע – ואין הדבר תלוי אלא ברצונם – וואָרום היות, אַז מ'שטייט גלייך פאַר דער גאולה, ווען עס וועט נתגלה ווערן בפועל ווי „ודוד עבדי נשיא להם לעולם", „וידעו הגוים כי אני ה' – דעריבער שפיגלט זיך עס אָפּ בפועל אין דעם מצב פון אונזער דור, אַלס הכנה וואָס פירט גלייך אַרײַן צו דער גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

ולהוסיף, אַז דאָס איז אויך מרומז אין „ויגש אליו יהודה", אַז צוזאַמען מיט דעם סיוע פון דער תוקף העבודה פון יוסף שבדורנו – כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, האָט מען אויך דעם „ויגש אליו יהודה", משיח שיבוא בקרוב ממש, „ודוד עבדי נשיא להם לעולם", וועלכער קומט בסיוע ונתנית כח פון יוסף (שבדורנו), „כמוך כפרעה"³, (פרעה דקדושה) ד"אתפריעו ואתגליין מיני' כל נהורין"⁴.

(משיחות ש"פ ויגש, ז' טבת תשנ"ב)

- 1) יחזקאל לו, כה.
- 2) שם, כח.
- 3) פרשתנו מד, יח.
- 4) זח"א רי, א.

לקומי

ג. הירידה למצרים היתה כדי לברר ולהעלות לקדושה את ניצוצות הקדושה של מצרים. על ידי "עבודתם" במשך כל שנות הגלות ביררו את ניצוצות הקדושה וכשיצאו ממצרים העלו את הניצוצות למקורם, כמו שנאמר⁸ ביציאת מצרים: "וגם ערב רב עלה אתם", שהעלו את הר"ב, מאתיים ושנים ניצוצות הקדושה שהיו מצויים מעורבים במצרים.

ניצוצות אלו היו נמצאים ברכוש גדול שנטלו עמם בני ישראל ממצרים. וע"ד שמבאר⁹ הבעש"ט את מאמר רז"ל¹⁰, "התורה חסה על ממון של ישראל" וכן יעקב חס על "פכים קטנים"¹¹, שממון יהודי יקר מאד, משום שמצויים בו ניצוצות קדושה שעל האדם לבררם ולהעלותם לקדושה, ועל כן היה צריך להיות "ושאלה אשה משכנתה וגו"¹², כדי לברר ולהעלות הניצוצות שהיו מצויים בתוך "כלי כסף וכלי זהב ושמלות".

ד. מילוי הכוונה היה גם לטובתם של ישראל. ומשום כך היה אברהם אבינו דורש שהקב"ה יקיים את "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול", אף אם הדבר כרוך בהמתנה – שכן היתה זו טובת בניו.

ביאור הדבר: סדר בירור הניצוצות ושייכותם לנשמות ישראל הוא קבוע כך, שכשם שלכל ניצוץ נקבע על ידי מי יתברר, כך נקבעה לכל נשמה הניצוצות שעליה לברר, שניצוצות אלו יש להם שייכות לנשמה פרטית זו. כדברי חז"ל¹³ "אין אדם נוגע במוכן לחבירו", שאי אפשר להשתכר ממה ששייך לחבירו – שכך הוא בגשמיות, משום

שיחות

ויגש

שברוחניות כן הוא (כאמור לעיל, שהרווחים הרוחניים – ניצוצות – מצויים ברכוש הגשמי), שלכל נשמה יש תפקיד לברר ניצוצות מסויימים השייכים אליה בהתאם למהותה. כמבואר ב"רשימה"¹⁴ של כ"ק מו"ח אדמו"ר, שהקב"ה מסבב הסיבות בהשגח"פ, שאדם זה יפגוש בניצוצות אלו שעליו לבררם. וכליזמן שאינו מברר ומעלה מהגלות את הניצוץ הקשור לנשמתו, נמצאת נשמתו במקום בו נמצא הניצוץ – שניהם בגלות.

יתרה מזו: בירור הניצוצות שייך וקשור עד לעצם נשמתו. וכיון ש"כל עצם בלתי מתחלק", הרי כליזמן שחלק, אפילו חלק קטן, מן הניצוצות שלו עדיין נמצא בגלות, נמצא גם בגלות לא רק חלק מהנשמה (יחד עם חלק הניצוצות), כי אם גם עצם הנשמה. כמאמר הבעש"ט¹⁵ "העצם שאתה תופס במקצתו אתה תופס בכלו".

לכן היתה הוצאת ה"רכוש גדול" ממצרים חשובה גם לטובתם העצמית של ישראל, כי על ידי בירור והעלאת ניצוצות מצרים, נגאלו גם נשמותיהם מגלות מצרים.

נוסף על זה (ועיקר): תכלית השלימות של נברא הרי היא למלא רצון הבורא ולשם כך נברא¹⁶. וכיון שרצון הבורא היה, שיקחו עמם את כל ניצוצות הקדושה של מצרים, היתה זו הטובה הגדולה ביותר עבורם; על ידי זה הגיעו לשלימותם הכי נעלית.

ה. ענין זה של גלות מצרים ויציאת מצרים הוא הוראה עבורנו בגלות האחרון, כי גלות מצרים היא שורש לכל הגלויות¹⁷.

כוונת הגלות אינה רק עונש לחטאים ועונות, אלא כוונתה ותכליתה היא בירור

8) שמות יב, לח. תו"א ס, ג.
9) ראה אור תורה לה"מ רמזי תורה ד"ה התורה חסה.
10) ר"ה כז, א וש"ג.
11) חולין צא, א. הובא ברש"י בראשית לב, כה.
12) שמות ג, כב.
13) יומא לח, רע"ב.

14) ליקוט לב.
15) הובא בהמשך תרס"ז בסופו.
16) בארוכה עדי"ק, ראה שיחת י"ג שבט תשי"א.
17) ראה ויק"ר פיי"ג, ה: כל המלכיות נקראו על שם מצרים על שם כו".

הניצוצות. כפי שתורת החסידות מבארת את מאמר ר"ל¹⁸ "לא הגלה הקב"ה את ישראל לבין האומות אלא כדי שיתוספו עליהם גרים", "גרים" הם ניצוצות הקדושה שבתוך הדברים הגשמיים. על כן יש לדעת כי "העבודה" צריכה להיות – "ושאלה אשה משכנתה ומגרת ביתה": "אשה" מרמזת לנשמה¹⁹, ובא אליה הציורי מהקב"ה, שלא רק היא בעצמה צריכה לצאת מהגלות, כי אם "ושאלה משכנתה ומגרת ביתה", עליה ליטול עמה את ניצוצות הקדושה הנמצאים בגוף ונפש הבהמית ובחלקה בעולם.

"שכנתה" מסמלת את הענינים שבאים עמם במגע רק מפעם לפעם (כשכן שאין נפגשים עמו תדיר); "גרת ביתה", הם הענינים שנמצאים עמו בתמידות (כאדם שדרים עמו ביחד באותו בית). והציורי הוא, שצריך להוציא מהגלות לא רק את הניצוצות מדברים שעוסקים בהם תמיד ("מגרת ביתה"), כי אם גם את הניצוצות הנמצאים בדברים שנתקל בהם רק מפעם לפעם (שכן כשנפגשים עם מישהו או משהו אין זה מקרה ח"ו, אלא בהשגחה פרטית, כי "יש מנהיג לבירה"²⁰, ומלמעלה מזמינים לו כל הדברים שהוא צריך לברר ולהעלות לקדושה), כדי לעשות מהם "כלי כסף וכלי זהב", שיוסיפו וייכללו בעבודה של אהבה (כסף) ויראה (זהב).

1. יש טוענים: מה לי ולגלות! למה לי לעסוק בעניני גלות, מוחל אני ומוותר על הרכוש גדול, על העילוי שיהיה לנשמותי על ידי בירור הניצוצות, ובלבד שלא אצטרך להתייגע בגלות, חושך כפול ומכופל, בענינים גשמיים וחומרים; מוטב שאסתגר בד' אמות של תורה ותפילה. עליהם לדעת:

א) כשאנחנו ממלאים בשלימות את העבודה המוטלת עליהם, נותרת נשמתם בגלות, טענתם שיתגרו בד' אמות של תורה ותפילה ולא יתעסקו עם הגלות, שייכת רק לגבי "כוחותם הגלויים", אבל עצם הנשמה הרי נמצאת עדיין בגלות יחד עם הניצוצות שעליה לברר. שכן הכוחות הגלויים הנמצאים בקדושה אינם הוכחה על העצם²¹. התבוננות אפילו קלה בזה, תביא אותו לעסוק בעבודת הברורים השייכת לו, כי "וכל אשר לאיש יתן בעד נפשו"²², וכל שכן בעד העצם שלו.

ב) אפילו אם היה יכול לצאת מהגלות, ולהגיע למדריגות גבוהות מאד מבלי שיעסוק בתפקידו בעבודת הברורים – מה יועילו לו כל העילויים, ואילו עילויים הם, אם הוא עושה היפך רצון העליון שהוא ורצונו אחד¹⁶.

וזהו ההוראה מגלות ויציאת מצרים: ה"עבודה" צריכה להיות בהתעסקות עם העולם; לברר את הניצוצות שבגלות – "וינצלו את מצרים, כמצודה שאין בה דגן כמצולה שאין בה דגים"⁶, וללכת יחד עמהם לקבל פני משיח צדקנו למטה מעשרה טפחים, בקרוב ממש.

(משיחת אצחש"פ תשכ"א)

2. על הפסוק "ואת יהודה שלח לפניו להורות לפניו גשנה" אומר רש"י בשם המדרש²³: "לתקן לו בית תלמוד שמשם תצא הוראה". מכאן רואים אנו, שכאשר יהודי צריך ללכת למדינה חדשה, צריך הוא לכל לראש לדאוג, עוד לפני הליכתו לשם, שיהיה באותה מדינה מקום של תורה, כי התורה היא כל קיומו וחיייו של האדם.

אלא שצריך להבין:

לשם מה היה צריך יעקב לשלוח שליח

המזמור: "ברוך ה' לעולם אמן ואמן", "ראה . . ביאת המשיח, על כן נתן תודות לשם"⁶.

* * *

מהענינים העיקריים דגאולה האמיתית והשלימה – בנין ביהמ"ק השלישי (למעלה מהמשכן, מבית ראשון ומבית שני), "מקדש⁷ אדני כוננו ידיך" . . יש להוסיף ביתר שאת וביתר עוז ב"מעשינו ועבודתינו" בענינים שהם מעין ודוגמא והכנה לבניית בית המקדש השלישי – ע"י בנין בתים חדשים (והוספה וחיזוק הבתים הקיימים כבר) בתים בכל ג' הקוין דתורה תפלה וגמ"ח.

(משיחות ש"פ ויגש, ה' טבת תנש"א)

21 ראה לקו"ת ויקרא ג, ד. ד"ה אשרינו תרצ"ו (נדפס בספר מאמרים – קונטרסים ע' 732).

22 איוב ב, ד.

23 תנחומא ויגש יב. יל"ש רמז קנב.

6 ראב"ע עה"פ.

7 בשלח טו, יז.

18 פסחים פז, ב. תו"א ו, א.

19 ת"ז ת"ז (כב, ב).

20 ב"ד רפ"ט.

הוספה בשורת הגאולה

י

מהטעמים לכך שהמעמד ומצב ד'ויחי יעקב בארץ מצרים¹ (שגם בזמן הגלות נעשה יהודי בעה"ב על העולם, "אדוני הארץ"², ולכן מקבל עזר וסיוע ממלכות המדינה באופן ש"טוב כל ארץ מצרים לכם הוא"³) מודגש ביותר בזרנו זה:

כיון שדורנו זה הוא דור האחרון של הגלות ודור הראשון של הגאולה, מודגשת בו ההכנה להפיכת הגלות ע"י "טעימה" מעין זה בזמן הגלות – שבסמיכות לטוף הגלות נעשה מעמד ומצב ד'ויחי יעקב בארץ מצרים, והולך וניתוסף ככל שמתקרבים יותר להפיכת הגלות בגאולה האמיתית והשלימה.

... ובמיוחד בשנת "נסים" (תש"נ) ושנת "נפלאות אראנו" (נ"א) – כפי שראינו במוחש הנסים והנפלאות בתקופה האחרונה, כולל ובמיוחד בנוגע להיחס דמלכות המדינה היא ("מעצמת-על") לאפשר ולעזור ולסייע לבני" להיות במעמד ומצב של הרחבה, לצאת מן המיצר אל המרחב, באופן שגם בארץ מצרים (ברגעי הגלות האחרונים) יהי אצלם מעמד ומצב ד'ויחי יעקב,

וכל זה – מפני שעומדים בסמיכות ממש להגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ובלשונו של דוד מלכא משיחא, "נעים זמירות ישראל", במזמור פ"ט: "כרתי ברית לבחירי נשבעתי לדוד עבדי"⁴, "מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו"⁵, ועד לסיום וחותם

- (1) ויחי מז, כה.
- (2) מקץ מב, ל. לג.
- (3) ויגש מה, כ.
- (4) פסוק ד.
- (5) פסוק כא.

לקוטי

מיוחד, את יהודה, למצרים, לתקן שם מקום תורה – הרי עוד לפני זה היה יוסף שם ויכול היה אפוא לתקן בית תלמוד על ידי יוסף, ועוד ועיקר: על פי מרז"ל²⁴ מימיהן של אבותינו לא פרשה ישיבה מהם כו' אברהם כו' יצחק כו' יעקב כו' – ומן הסתם היה כן גם אצל יוסף. ובפרט לפי פירושו רז"ל²⁵ על הפסוק "כי בן זקונים הוא לו" שיעקב מסר ליוסף כל מה שלמד. וכן על הפסוק²⁶ "וירא את העגלות", שיוסף נתן סימן ליעקב על הלכות עגלה ערופה שלמד עמו יעקב; והרי הנהגתו של יוסף היתה במדריגה כה נעלית, שיעקב אמר עליו: "רב עוד יוסף בני חי", גם לפי רוח הבנתו של יעקב אבינו היה יוסף בבחינת "הי"²⁷, עד שהדבר הביא ל"ותחי רוח יעקב אביהם – שרתה עליו שכניה"²⁸.

ה. ידוע²⁹ ההבדל בין דרגת יוסף לבין דרגת יעקב והשבטים: יעקב אבינו (וכך גם האבות אברהם ויצחק) והשבטים התנזרו מעולם הזה. ולכן בחרו להיות "רועי צאן" כדי למעט ככל האפשר ממגע עם עניני עולם הזה, העלולים להפריע לתורה ועבודה. מה שאין כן יוסף לא היה רועה צאן כבר מנעוריו; גם כשנמכר לעבד במצרים היה עסוק בנהול עסקיו של פוטיפר, כמו שכתוב³⁰: "ויבא הביתה לעשות מלאכתו" – ומתרגם אונקלוס: "למבדק ככתבי חושבנא", שניהל את החשבונות, שבכלל הרי זו טרדה

24 יומא כה, ב. ובלקח טוב שמות ג, טז: לא פסקה זקנה ומביא ראי' מאברהם יצחק יעקב ויוסף.
25 בראשית (ל, ג) וברש"י וב"ר שם.
26 בראשית מה, כו. ב"ר פצ"ד, ג. זח"א ר, ב. הובא ברש"י שם.
27 ראה ב"ר שם ובחדושי הרד"ל שם. זח"א קסד, א ובכ"מ.
28 רש"י בראשית (מה, כו) על פי התרגום. אדר"ג ספ"ל.
29 תו"ח ד"ה בן פורת יוסף. ספהמ"צ להצ"צ פא, א.
ד"ה ומקנה רב תרכ"ט.
30 בראשית לט, יא.

שיחות

גדולה; ובמיוחד לאחר מכן, כשנעשה משנה למלך והנהיג את כל ממלכת מצרים, עד כדי כך³¹ ש"על פיך ישק כל עמי גו". ומבלעדך לא ירים איש וגו", שפיקח על כל אחד בכל הארץ, ואם כן הרי היה עסוק מאד בעניני מצרים – ועם כל זה לא הפריע לו כלל להיות בה בשעה בתכלית הדבקות באלקות.

זאת אומרת, שאצל יוסף האירה בגלוי דרגת האלקות שהיא למעלה מלהיות מקור לעולמות, שלגביה אין העולם תופס מקום כלל, ובמילא אין שייך לומר שהענינים והטרדות שבעולם יעסיקו אותו ויבלבלו את דביקותו באלקות. אף שגם אצל האבות והשבטים האיר אלקות בגילוי, אבל היתה זו דרגא באלקות המתלבשת בעולם, ומובן שהעולם תופס בה מקום. ולכן היו "רועי צאן", והתנזרו מטרדות העולם כדי שעניני העולם לא יבלבלו להתקשרותם ודבקותם התמידית בהקב"ה. אבל אצל יוסף האירה מדריגה כה עליונה של אלקות שהיא למעלה מהעולם ופועלת בו בבחינת "סוכב", ולכן היה מסוגל להיות עסוק בטרדות העולם ואף על פי כן לא יבלבלוהו מתכלית דבקותו באלקות.

ט. עילוי זה של מדריגת יוסף – שגם בהיותו עוסק "בכתבי דחושבנא" וטרדות העולם היה בתכלית הדביקות באלקות – הרי זה בנוגע למעלת נשמתו, אבל לגבי לימוד התורה, שעל האדם הולמד להיות מאוחד עם התורה³², חייב להיות "תורתו אומנתו", שכל עסקו יהיה רק בתורה. ולכן כשהוא מתעסק בנוסף לתורה גם בדברים אחרים, אף שהם על פי תורה, וגם אז הוא מרכבה לאלקות, הרי חסר בתכלית היחוד של האדם עם התורה. התאחדות מוחלטת יכולה להיות רק כש"תורתו

(31) בראשית מא, מ. מא, מד.
(32) תניא פ"ה ופכ"ג.

אומנתו" ואין לו עסק כלל עם דברים אחרים, אפילו ענינים שעל פי תורה³³.

כמו שאמר אביי³⁴, שכאשר היה צריך לעשות אפילו עבודה קלה עבור "אם" (האשה האומנת) שלו, גרם לו הדבר בלבול בלימוד התורה.

יתרה מזו מצינו בהלכות תלמוד תורה לאדמו"ר הוקן³⁵: הוא מחלק שם בין אופן לימוד התורה לפני הנישואין – וכן שנים־שלוש שנות לימודיו לאחר הנישואין, "בטרם יוליד בנים הרבה", שיכול אז ללמוד תורה ללא טרדות רבות – לבין הלימוד מאוחר יותר, כשיש עליו עול הפרנסה, "רהיים על צוארו", אף שלכאורה יתכן שגם מאוחר יותר, כשצריך לפרנס את בני־ביתו, לא יהיה טרוד כל־כך, כמו למשל עשיר גדול שאינו צריך להתייגע לפרנסה, – הרי מאחר שרובץ עליו בכל זאת עול פרנסת בני הבית, אין לו את מעלת לימוד התורה כפי שהיא לפני הנישואין ומיד לאחריה.

זהו גם הטעם³⁶ שהלויים – שכל עבודתם היתה בבית המקדש וללמד תורה – לא היה להם חלק ונחלה בארץ ישראל. שכן אילו היה עליהם להתעסק עם דברים צדדיים, של נחלה, באיזה אופן שהוא, היה הדבר מפריע לשלימות עבודתם. כך גם עתה, לאחר שחרב בית המקדש, "ואין לו להקדוש ברוך הוא בעולמו אלא ד' אמות של הלכה בלבד"³⁷, הרי אלו המבקשים לעשות את עבודת בית המקדש (ד' אמות של הלכה) אין להם לעסוק

(33) עדי"ן, ראה ג"כ שיחת שמחת בית השואבה תשכ"ג (נדפס בלקו"ש ח"ד [המתורגם] ע' 140) בענין מעלת לולב – אף שרק טעם (תורה) יש לו – על אתרוג ייש לו טעם וריח (תורה ומצות), כי הריח (ההשתדלות במצות) ממעט את היחוד עם הטעם.

(34) עירובין סה, א.

(35) רפ"ג.

(36) רמב"ם סוף הלכות שמיטה ויובל.

(37) ברכות ת, א.

בענינים צדדיים מלבד לימוד התורה; "תורתם" צריכה להיות "אומנתם" וכלשון הרמב"ם³⁶: לו"י. הובדל לעבוד את ה' כו' לפיכך הובדלו מדרכי העולם כו' ולא שבט לוי בלבד אלא כל איש ואיש מכל באי העולם אשר נדבה רוחו כו'.

י. לפי כל הנ"ל יובן מדוע היה צריך יעקב לשלוח את יהודה לתקן בית תלמוד במצרים, ולא הסתפק בלימוד התורה של יוסף. נכון, אמנם היה יוסף הצדיק תמיד מאוחד ודבוק בתכלית עם הקב"ה, אין זה אלא, עילוי הנוגע לנשמתו שלו. אבל בנוגע ללימוד התורה, הרי עקב עניניו השונים של מושל בכל ארץ מצרים, של וילקט יוסף וכו' – כנ"ל בארוכה – לא היה יכול לימודו להיות באופן של תכלית שלימות "תורתו אומנתו", כאמור. לפיכך, אף שאצל יוסף עצמו לא היה פגם ח"ו – אבל לצורך העולם וקיומו, (שהתורה היא ראשונה משלושה העמודים עליהם העולם עומד)³⁸, שלח יעקב את יהודה (שהיה רועה צאן, פרוש מהעולם), להקים במצרים ישיבה ובית תלמוד שבו לא יהיה ללומדי התורה עסק כלל עם ענינים אחרים – נעלים ככל שיהיו, גם באופן של מרכבה³⁹ – אלא שכל עסקם יהיה רק בתורה בלבד.

יא. תורה והוראותיה הן לכל דור: על תלמידי הישיבות לדעת שענינם הוא תורה בלבד, ולדברים אחרים אין להם כל שייכות. גם עבודת גמילות חסדים הנדרשת לשם לימוד התורה, כמאמר רז"ל⁴⁰: "כל האומר אין לי אלא תורה אפילו תורה אין לו", שתורה ללא גמילות חסדים אינה מספיקה – שלכן דרשו רבותינו שגם תלמידי הישיבות יעסקו בהפצת

(38) אבות פ"א מ"ב.

(39) ראה תניא פכ"ג: המח' וההרהור בד"ת כו' ולא

מרכבה לבד.

(40) יבמות קט, ב. וראה ספר המאמרים ה'תש"ח ע' 266

הערה ז.

מעיינות החסידות בפרט והפצת היהדות בכלל – צריכה עבודה זו של גמילות חסדים להיות באופן כזה שלא ינתק אותם מהתאחדותם עם התורה, אלא אדרבה – כדי שתורתם תהיה כדבעי. ועל ידי לימוד התורה באופן זה יש ויהיה קיום לעולם.

(משיחת ש"פ 9 מקץ תשכ"ב)

לזכות

כ"ק אדונונו מזורנו זרבינו

מלך המשיח

ויה"ר שע"י קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדונונו מזורנו זרבינו מלך המשיח

לעולם ועד